

v e r e n i g i n g

O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abonn.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD Den Haag tel. 684541

Secretariaat: KRAMSVOGELLAAN 29 2566 CB Den Haag tel. 254273

W E E K B L A D

26e jaargang nr.28

nadruk verboden

19 maart 1982

in de kantlijn betekent de vraag

" " " " het antwoord

Goeden avond vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt dus zelf na. Ons onderwerp voor heden dient overwegend actueel van aard te zijn. Ik koos als titel daarvoor:

T W E E K A N T E N

=====

Want elke medaille heeft twee kanten. Het is in deze tijd misschien wel eens goed u daaraan te herinneren.

Je hebt op het ogenblik allerhande dingen die de menselijke denkwereld - zeker in dit gebied - beroeren. Zo is er het een en ander gebeurd dat duidelijk maakt dat het nog steeds reagent in Z. Amerika.

Je vraagt je dan wel eens af " hoe kan dat". Zoals er mensen zijn die zich afvragen hoe het mogelijk is dat een Bouterse in Suriname iemand zo maar, zonder meer, terecht stelt.

Ik meen dat je, om te kunnen begrijpen wat er zich afspeelt, ook moet kunnen begrijpen wie degenen zijn die je veroordeelt. Dit ofschoon ik hieraan onmiddellijk wil toevoegen, dat u hen niet geheel ten onrechte hebt veroordeeld.

Stel dat je de regering bent, je baserende op een kleine maar zeer rijke elite, terwijl je bovendien nog gedteund wordt door een van de machtigste staten ter wereld. Dan geloof je in jezelf en is elke aanval van een stel opstandelingen op zich reeds een pijnlijke ervaring, een aantasting van je gezag, je waardigheid, je machismo ook. En wanneer dergelijke gewone mensen dan bovendien nog zo hier en daar steeds weer suksessen boeken draai je door. Je weet geen ander antwoord dan een: nu ja, jammer, maar dan moeten zij maar ... En beter 100 teveel dan 1 te weinig, want dit kan eenvoudig niet.

Voor je gevoel slaag je er al aardig in weer wat van je zelf-respect terug te winnen, maar dan blijkt er een aantal mensen te zijn die niet je onderdanen zijn, mensen van radio, t.v., gewone verslaggevers die komen kijken en nu juist dat " dan moeten zij maar ..."

onaanvaardbaar vinden en dit, te samen met niet bepaald vlijende beschrijvingen van de wijze waarop je je problemen meent te moeten aanpakken, luidkeels over de gehele wereld verkondigen.

Dit betekent voor jou nogmaals een aantasting van je eer en een beroep op een geweten dat jij, zeker op die wijze, al lang niet meer hebt. Het ergste daarbij is dan, dat je je machteloos gevoelt:

Wat je tegenover je eigen mensen doet kun je als zijnde een interne kwestie nogwel verantwoorden en vooral ook zo nodig verzwijgen.

Maar wat moet je doen met de een of andere reporter, met het een of andere t.v. team? Het zijn buitenlanders en dat maakt de zaak wel erg moeilijk. Je kunt hen niet weigeren zonder verdenkingen te bevestigen en gelijktijdig kun je niet direct ingrijpen.

Wat te doen? Je kunt die mensen soms "per ongeluk" in de vuurlinie brengen en hen zelf de schuld geven van alles wat hen overkomt - zoals al meerdere malen gebeurd is.

Maar wanneer een dergelijke opzet niet gelukt omdat de mensen in het land iets te goed thuis zijn en je bovendien al eens bij een meer directe ingreep tegen een journalist betrappt bent door een filmploeg kun je mogelijk toch nog iets anders verzinnen.

Je gaat die mensen ondervragen - daarvoor is snel een reden gevonden - en laat hen precies uitleggen wat zij nu feitelijk van plan zijn. Hen doen opwachten door regeringstroepen is misschien niet haalbaar, maar dan heb je altijd nog wel een stel mensen achter de hand die "op eigen initiatief" van alles willen doen voor je. Die geef je dan een tip.

Zeker, er komt natuurlijk wel een groot schandaal van en een ieder zal veronderstellen dat het werd gedaan door regeringstroepen. Maar wanneer je jekaarten maar goed hebt gespeeld kun je dit eerst aarzelend als mogelijk erkennen en dan, na een "diepgaand onderzoek" bewijzen dat de regering of het regeringsleger in geen geval direct aansprakelijk kunnen worden gesteld voor hetgeen er gebeurd is. Waarop je je handen in onschuld wast en een paar lastige muggen rond je hoofd kwijt bent.

Vindt u een dergelijke gedachtengang zo vreemd? Ik herinner mij anders dat ook bij u mensen bestaan die zeer eigenaardige dingen doen - ook al zijn zij in hun optreden mogelijk dan niet zo gewelddadig. Dingen die je bij enig nadenken al even onverklaarbaar voor zullen komen tot je denkt aan de mensen die er bij betrokken zijn.

Ik herinner mij b.v. dat door bepaalde groepen en zekere personen nogal veel bezwaren werden gemaakt tegen de vele seksreizen die door "touristen" naar Thailand werden gemaakt. Een van uw hoogste regeerders gaat vervolgens naar dit land toe - natuurlijk uit zakelijke overwegingen - en gebruikt zijn aanwezigheid al daar om vanuit deze daar ongetwijfeld meer ontspannen sfeer uitspraken te doen waardoor hij de politiek in Nederland te beïnvloeden op een wijze die, naar hij beseft, zonder werking en invloed gebleven zou zijn wanneer hij onmiddellijk daarvoor ter verantwoording geroepen zou kunnen worden en zijn tegenstanders hun weerwoord in persoonlijke konfrontatie zouden kunnen plaatsen.

Maar is dit werkelijk dan zo vreemd? Ik kan het mij vanuit het standpunt van deze man best begrijpen. Wanneer hij dergelijke dingen in Nederland gezegd zou hebben zou er ongetwijfeld nog meer bonje binnen het kabinet gekomen zijn en daarbij zou hij direct betrokken zijn. En dit wil hij nu eenmaal liever niet.

Want per slot van rekening heet het spel in de Nederlandse politiek nog steeds: blij zitten waar je zit en verroer je niet.

Je wilt dreigen, maar dan toch wel op een andere manier. Het geheel moet meer ontspannen gaan en gelijktijdig vallen in een periode waardoor de heren onderling de gehele zaak kunnen uitbenen voor de spreker terug is. Dan immers wordt hij door hen niet uitgebeend.

Vanuit het standpunt van die man is zo iets toch te begrijpen? Hij weet dat, zoals de situatie er nu voor staat, men niet zal kunnen handelen zoals hijzelf en meerdere parlementariërs dit als noodzakelijk erkennen. Men zit te veel met het politiek haalbare en koppige tegenstanders.

Dezen moeten een lesje hebben en daartoe is het eveneens zeer gewenst dat hijzelf in alle duidelijkheid stelling neemt - zonder zich geheel aan zijn uitspraken gebonden te gevoelen. Maar pressie is noodzakelijk geworden, in zijn ogen niet meer te vermijden. En hij gaat daarbij uit van het standpunt dat de meest luidruchtige en deskundige tegenstrever - u weet wel, die uil die zo graag zingt tot diep in de nacht - wanneer het er opaan komt eveneens zal willen blijven zitten waar hij zit en daarom misschien toegeeflijker zal worden wanneer hem duidelijk wordt gemaakt dat zijn tegenstander niet bereid is de zaak en hem er bij te laten zitten.

Wanneer je een dergelijke persoon beziet wordt het gehele spel opeens veel begrijpelijker: een man met veel doorzettingsvermogen en ergens een haat voor directe strijd kiest nu eenmaal voor dergelijke middelen en zal pressie en beïnvloeding op afstand steeds verkiezen waar dit mogelijk is en zich terugtrekken daar waar hij meent geen sukses te kunnen behalen.

Bovendien gaat het hier om zaken die niet alleen in uw land zo moeilijk liggen. En wanneer ik u even een minder aangename mededeling mag doen: de onverwachte tekorten - de gaten in de begroting - lopen dermate op dat een besparing van 6 miljard te nauwernood voldoende zal zijn om dit jaar zo af te ronden als men het van plan was.

De enige oplossing om dit zonder al te veel pijn op te lossen zou liggen in het laten draaien van de banknotenpers. Maar ja, wanneer je dit doet kost het geld aan een ieder, die daarin veel bezit heeft. Dus wanneer je zelf in guldens nogal het een en ander bezit moet je met dergelijke maatregelen tenminste wachten tot jij en je vrienden dezen hebben omgewisseld in andere, meer stabiele waarden of valatua's. Dat zou ik in een dergelijk geval denken en kennelijk denken bepaalde heren al precies zo.

Ik sprak zo even over Bouterse. Zijn optreden tegen een gewonde tegenstander wordt door vele mensen veroordeeld als willekeurig en totaal onaanvaardbaar geacht. Volenrechtelijk is dit inderdaad het geval, volgens de rechten van de mens ook. Zoals het eveneens volgens mij onaanvaardbaar is dat iemand een noodtoestand afkondigt met t e r u g w e r k e n d e k r a c h t verklaart om zo al wat gebeurd is en niet juist zou zijn meteen even zo te dekken.

Maar wij hebben hier toch te maken met een omhooggevallen militair? Zoals een ieder weet heeft een sergeant een geheel andere opvatting omtrent discipline dan een generaal.

De generaal neemt veel meer als vanzelfsprekend aan en is daardoor ook vaker geneigd wat groot moediger op te treden wanneer hij te maken heeft met zaken, die uiteindelijk toch niets meer uitmaken. Maar de sergeant weet dat wanneer ee iemand in het peleton er te veel uitspringt, je zo iemand voor elke kleinigheid zelfs stevig op zijn duivel moet geven, want anders vang jij de drukker.

Die mentaliteit zit er nog in. Het is niet zo heel lang geleden dat er nog een sergeant was die Bouterse heette.

Wanneer je dit begrijpt wordt ook de gehele reactie van de man opeens veel duidelijker: aan de ene kant de omzichtigheid van zijn manoeuvres om toch a.u.b. geen bloedbad te ontketenen, de angst voor het aansprakelijk gesteld worden.

En aan de andere kant ook weer dat zuiver militaire denken: De man loopt weg, komt in opstand, dus dient hij ten snelste en ten strengste gestraft te worden. Ofschoon wel duidelijk is, dat de spoed ook te maken had met de mogelijkheid, dat er anders toch te veel aanhangers in verzet zouden blijven.

Kortom, ik vindt deze reacties zonder meer verklaarbaar en begrijpelijk, ook al geef ik onmiddellijk toe, dat deze reacties niet behoren bij iemand die zichzelf ziet als het hoofd van een regering. Maar heeft Suriname eigenlijk wel een echte regering gekend?

Een vraag om even bij stil te staan. Suriname is een lange tijd en zeker sedert de zelfstandigheid, door kliekjes geregeerd. Denk maar eens b.v. aan Joopie Pengel. Veel in dit Suriname is na de onafhankelijkheid snel de vernieling in gegaan, mogelijk mede dank zij de ruime hulp uit Nederland en de mogelijkheid voor een beperkte groep om daarvan bovenmate te profiteren.

Ik wil ook opmerken, dat de revolutie in dit land in wezen geen kommunistische of zelfs maar socialistische revolutie is. Het is ook geen kapitalistische revolutie, maar typisch een reactie die door het volk is veroorzaakt vooral omdat men het onderling gemeier van de grote heren meer dan moe was.

Goed. Militairen hebben de putsch uiteindelijk gepleegd en hebben onderlinge meningsverschillen op een vreemde wijze afgehandeld, waarna de huidige bewindhebbers het "wettige" gezag werden.

Deze mannen hebben de macht gekregen en zij hebben, dat zal elk onbevooroordeeld beschouwer toe moeten geven, hun best gedaan om de heersende misstanden te beperken.

Wanneer men zich stoot aan de vele militaire bewindsvoerders op deze wereld zo zal men zich ook nog moeten realiseren, dat een militair op een enkele uitzondering na niet bepaald gemakkelijk politiek of zelfs maar in de handel zal kunnen functioneren. Zijn gehele mentaliteit, achtergrond en opvoeding gaan uit van een strikte en stramme ordening en vaste verhoudingen. Van enige flexibiliteit is gemeenlijk maar beperkt sprake en dan nog hoofdzakelijk wanneer deze noodzakelijk blijkt binnen een overwogen strategisch patroon.

Ik wil u er maar aan herinneren dat u, wanneer u het gebeuren in Suriname veroordeeld, u dit niet alleen richt tegen Bouterse, maar wel degelijk ook tegen de toestanden van het land die reeds bestonden toen er nog een Nederlandse gouverneur generaal was. In die dagen was het spelen met relaties, de vriendjespolitiek en omkoopbaarheid reeds gegroeid. En daaruit komt al het volgende, inclusief de revoluties en de gewraakte terechtstelling indirect voort.

Let wel: dit is een verklaring. Het betekent nog niet, dat het "dus" goed is dat men dit of dat heeft gedaan of nagelaten. Maar ondanks je eigen overtuiging moet je de ander kunnen begrijpen. Ik ben van mening dat juist door dit begrip het mogelijk is om een volgende keer dergelijke vreemde en onaanvaardbare voorvallen te voorkomen.

En wanneer het dan gaat om een zich als elite beschouwende groep zo kun je vaak veel bereiken wanneer je weinig verwijten maakt en gelijktijdig duidelijk maakt, dat er geen steun meer zal zijn, dat de afzet mogelijkheden weg zullen vallen en men zichzelf geheel zal moeten redden wanneer zo iets nog eens voor zou komen.

Zoals naar ik meen de reacties in San Salvador e.d. eveneens bepaald zullen worden door de behoefte, eigen figuur te redden en gelijktijdig een isolement, dat men opeens als mogelijk aanvoelt, ten koste van alles en met alle middelen te voorkomen.

In Suriname is het echter nog steeds mogelijk, ook de militairen duidelijk temaken, dat zij verkeerd hebben gehandeld, dat zij vanuit een te benepen standpunt hebben gereageerd. Zeker hier is volgens mij te bereiken dat men indien zo iets een volgende keer weer denkbaar zou worden toch eens wat langer en vooral redelijker nadenkt.

Maar wanneer je altijd maar van een enkel, bij voorkeur je eigen, standpunt uit blijft gaan komt er van contact en samenwerking, zelfs van positieve beïnvloeding, niet veel terecht.

Ik betreur het, dat er zoveel misverstanden bestaan op uw wereld. Maar men is nu eenmaal niet geneigd naar de achtergronden te zoeken waardoor men de reacties en denkwijzen van anderen kan verklaren en tenminste begrijpen.

Ik denk hierbij aan de algemene reactie in Europa t.a.v. de houding van de Usa in vele conflicten. Ook wanneer het gaat om de nato of bepaalde reacties in verband met het gebeuren in het nabije oosten.

Men zegt al snel dat de Amerikanen, mede middels hun cia, voor een groot deel schuldig zijn aan vele misstanden in Z. Amerika. En dan behoeft men zich niet te beperken tot Ecuador, San Salvador en kleine middelamerikaanse state, maar mag men wel degelijk ook denken aan de ontwikkelingen in landen als Argentinië, Brazilië e.d.

Maar degene die alleen maar veroordeelt ziet over het hoofd dat men toch wel te maken heeft met mensen met een geheel andere mentaliteit dan in Europa gebruikelijk is. Men is gewend voor zichzelf te zorgen. Binnen de gemeenschappen ontstaat een soort vanzelfsprekende ordening die zelfs zover kan gaan dat een bepaalde klasse met de nek wordt aangezien. Maar het is hun eigen zaak en succes is de enige graadmeter binnen de rangorde.

Iedereen heeft volgens dit denken het recht om alles te weten, alles te doen volgens eigen inzichten. Vandaar dat zelfs gangsters bewondering wisten te wekken en in feite langere tijd een soort volkshelden waren.

Komt het er op aan, dan is men in de allereerste plaats toch wel geïnteresseerd in hetgeen men zelf kan doen en zelf kan verdienen. Dan komt het vaderland en verder niets. Want zo is de gemiddelde mentaliteit in dit zeer grote land.

In dat geval kun je gemakkelijk zeggen dat de wereld je als de grootste dient te erkennen omdat je immers jezelf de grootste acht. Men kent wel intriges t.a.v. het nieuws, maar kan zich toch niet goed voorstellen dat er landen zijn waarin de mensen niet van de mogelijkheden tot een geheel vrije nieuwsgaring kunnen genieten. De gewone man kan zich zelfs niet goed voorstellen, dat er mensen zijn die, wanneer zij maar met voldoende wapens worden bedreigd, lange tijd of mogelijk voortdurend hun mond dicht houden en hun gedachten niet meer durven uitspreken.

Heeft het eigen volk niet vele malen opstanden gepleegd en oorlogen gevoerd voor hetgeen het juist acht? Wanneer men aan je vrijheden of overtuiging willen komen verdedig je je, desnoods met alle wapens en middelen.

Zoals elke burger er van overtuigd is dat het het recht is van elke vrije burger om een wapen te bezitten. Al moet men zich bij het dragen daarvan dan tegenwoordig wel aan zekere regels houden. Dat wil men dan nog net, maar ook niet meer dan dit, aanvaarden omdat men

beseft dat het misbruik van wapens de laatste tijd toch wel al te gek dreigde te worden.

Zelfs doen, zelf verdienen is de zaak. Wanneer iemand geen werk meer heeft en geen bezit dan kan hij natuurlijk wel in de maand een paar honderd dollar krijgen, maar zo iemand moet toch niet denken dat hij verder normaal en in betrekkelijke weelde op kosten van de gemeenschap zal kunnen leven. Wie faalt moet niet denken, dat hij dan toch wel alles kan behouden wat hij heeft. En wanneer hij er niet kan komen met zijn geld en hetgeen men hem toedeelt, dan is dat jammer voor hem, maar de gemeenschap heeft al meer dan zijn plicht gedaan.

En wanneer zo iemand dan een overval pleegt voor 20 of 30 dollar dan handelt deze eenvoudig verkeerd, tegen de wet en dus schiet je hem neer of sluit hem op na eerst die kuren er zo goed mogelijk uit geranseld te hebben.

De gehele politiek, intern en naar buitentoe, wordt bij de Usa bepaald door deze mentaliteit. En op de achtergrond speelt bij velen bovendien nog die oude engelse leuze: right or wrong, my country. Of het nu goed is of verkeerd, het betreft mijn eigen land en daar sta ik achter.

Voeg daarbij de toch wel sterke invloed van de militairen en andere nogal behoudende groepen in politie, leger, apparaten als de cia en het wordt je duidelijk dat eigenlijk dat gehele land vaak niet eens begrijpt waarom het in feite gaat.

De wijze waarop Reagan zich opstelt in die raketten kwestie is voor de meeste amerikanen maar natuurlijk, is doodgewoon. Hun reactie is: wij zijn sterk, wij hebben anderen vaak uit de nood geholpen, dus moeten zij nu maar rekening houden met onze wensen. En als men anders wil, dan zal men wel moeten beseffen dat wij heel wat invloed kunnen uitoefenen en ook op ander gebied heel wat kunnen.

Verbaast u dit in een land, dat zijn ongelukkige oorlog in Vietnam, zijn terugtocht in Korea maar zo snel mogelijk wilde vergeten? Het interesseert de amerikanen niet welke schuifspelletjes europeese politici wensen te spelen. Voor hen is dit alles alleen maar een kinderachtig gedoe. Je gaat toch niet onderhandelen? Als je gelijk hebt zet je je wil door. En wanneer dat niet lukt dan riskeer je alles, pleeg je desnoods een overval en klaar is kees.

Nogmaals, ik ben er van overtuigd dat deze wijze van denken en reageren plus de voortdurende carriere mentaliteit van groot belang zijn bij alles wat men vanuit het white house en het pentagon te horen krijgt.

Men meent het zeker niet kwaad, meent zelfs vaak dat men in feite de gehele "vrije" wereld een dienst bewijst en realiseert zich daarbij niet dat men vaak gelijktijdig in zijn jacht naar sukses geneigd is een economische dictatuur met alle middelen uit te oefenen over een zo groot mogelijk deel vande wereld. Wat goed is voor amerika moet wel goed zijn voor de gehele wereld. Wie daar dus werkelijk tegenin wil gaan moet wel dom of slecht zijn.

Kortom: alles wat de Usa-burger voor zich niet aanvaardbaar vindt kan volgens hem ook voor anderen niet aanvaardbaar zijn. En dat maakt de zaken moeilijk. Want voor vele zaken die elders groot opzien baren is men in feite horende doof en ziende blind. Men wil het eenvoudig niet begrijpen.

U meent dat dit alleen in de politiek het geval is? Vergeet het maar. Vraag het maar eens aan mensen die met een amerikaanse firma te doen hadden. Goed loon, maar geen zekerheid.

Om andere voorbeelden te geven: Er zijn in Nederland nog steeds mensen - het loopt van professoren en voornamelijk medici tot apothekers - die menen, dat alternatieve geneeswijzen onzin zijn en een aantasting betekenen van hun gezag en belangrijkheid. Dus mag dit niet. Zelfs niet wanneer wet en rechter anders beschikken. Want wij hebben gelijk.

Wanneer u dan kijkt met hoeveel vreemde kronkels deze mensen zich dan "verdedigen", hun tegenstanders, die alternatieven, belachelijk te maken, te belasten en ondanks alle wettelijke beslissingen hen toch het voeren van een praktisch onmogelijk te maken en zo paranormale en natuurgeneeswijzen uit te schekelen, zo zult u uiteindelijk moeten konkluderen dat hun praktijken in het klein gelijk komen aan die van een CIA en zelfs wel eens - vergeef mij, meneer Bouterse - aan de reacties van een in de war geraakte militair in Suriname.

Heus, die dingen bestaan onder u ook. Zoals er ook bij u mensen zijn die alleen maar links of alleen maar rechts willen praten en naar niets anders wensen te luisteren, mensen die ook soms alleen maar willen spreken over de economische ontwikkelingen en de welvaart, zoals anderen alleen maar willen spreken over het milieu en over niets anders.

Een zijde mensen vindt je overal. Zelfs mensen die nooit een seance bijwoonden maar u wel weten te vertellen dat alle spiritisme demonisch is of bedrog en onzin en als alternatief hun enige juiste kerk aanbieden, ofschoon zij evenveel of even weinig bewijzen kunnen aanvoeren voor de juistheid van hun stellingen.

Hoeveel mensen gaan er eerlijk overtuigd van uit dat zij en alleen zij gelijk hebben? Wij treffen hen aan in wetenschappelijke kringen, kerken en sekten, de politiek, zelfs in de handel. Ieder van hen meent te weten dat hij gelijk heeft en gerechtigd is te handelen zoals hij doet.

Zeker, het wordt soms een vreemde zaak. Zeer grote zakenlieden met een jaar inkomen van rond de 4 ton - buiten hetgeen zij aan kommissariaten nog binnen krijgen, maar daarover spreekt men niet - maken nog steeds gebruik van de mogelijkheid een deel, soms een zeer groot deel, van hun inkomen en salaris uit te laten betalen door de een of andere b.v. ergens in het buitenland, waar de belastingen veel lager zijn dan hier. Dat scheelt vaak rond f 70.000 of meer aan belastingen die je niet hoeft af te dragen.

Zeg je tot dergelijke mensen, dat zij alleen maar belastingontduikers zijn die onjuist handelen tegenover hun volk dan is hun reactie: wel neen. Wij werken er hard voor, wij werken hard voor de Nederlandse economie en zijn in gehele salaris meer dan ten volle waard. Wat wij doen is bovendien geheel legaal, want er is nog geen wet die dit onmogelijk maakt. En wij betalen heus als genoeg aan de Staat der Nederlanden.

En ergens hebben zij zelfs gelijk, want zij werken vaak inderdaad heel hard voor hun inkomen en worden inderdaad overmatig zwaar belast. Maar wie in een volk leeft dient zich volgens mij ook aan de regels daarvan te houden, zelfs indien hij het er niet geheel mee eens is of voor zich erg onvoordelig acht. Mogelijk begrijpt u nu wat ik wil zeggen wanneer ik er op wijs dat aan elke zaak twee kanten zijn.

O, ik vind met u dat de meesten die 4 ton maken per jaar meer krijgen dan hen toekomt, zeker wanneer je nagaat wat velen van hen in feite presteren: op de duur het faillissement van hun bedrijf tot stand brengen.

Aan de andere kant zou ik willen opmerken dat je, wanneer je een bepaald inkomen hebt en dit verdient of zelfs het niet werkelijk verdient, het nog niet redelijk is wanneer daar 80% van naar de belastingen gaat. Want juist jij, die niets van de gemeenschap vraagt en best voor jezelf kunt zorgen wordt, omdat de staat kennelijk daartoe niet in staat is, beknibbeld en veroordeeld het te doen met veel minder dan je volgens je eigen denken toekomt. Is dat dan redelijk?

Hoe zoudt u zelf in een dergelijk geval reageren? Er zijn zovele punten en standpunten waarover je in feite eens meer na zoudt moeten denken. Neem nu eens één van de hete hangijzers van deze tijd, de uiterkingen van de sociale diensten aan degenen die geen werk meer hebben.

Je kunt nu wel redeneren dat die mensenheus wel recht hebben op een redelijk inkomen omdat zij toch al zoveel ellende hebben. Vaak is dit volgens mij volkomen waar. Aan de andere kant mag je niet vergeten, dat die mensen ben van de gemeenschap en dus afhankelijk zijn van hetgeen de gemeenschap voor hen bereid is op te brengen. En wanneer zij voor hun rechten op komen mogen zij zeker dit laatste niet uit het oog verliezen.

Ik kan best begrijpen dat zo iemand zegt hoor eens, alles goed en wel, maar niet aan mijn uitkering komen. Die is heus zo groot niet. Ik heb amper genoeg om benzine te kopen voor mijn auto en de standplaats voor mijn caravan te betalen. Want niemand doet graag afstand van de kleine weelden waaraan hij gewend is. Dat kan ik alles best begrijpen.

Aan de andere kant zijn er heel wat mensen, die die uitkering middels premies en belastingen meebetalen en mogelijk er geen eens een auto of caravan op na kunnen houden. Vindt u het dan zo vreemd dat er steeds meer mensen komen die zeggen: Jongens, het spijt ons voor jullie, maar jullie moeten het heus nu maar eens met wat minder gaan doen en desnoods auto en caravan maar verkopen? En die daar zachtjes achteraan voegen: misschien zijn jullie dan ook eens wat eerder bereid om weer aan het werk te gaan, ookal bevalt het je niet zo of moet je er verder voor van huis dan je lief is.

O, past dat denken niet in deze moderne maatschappij? Maar wat is die maatschappij dan anders dan eenvoudig een voortdurende botsing van groepsbelangen waarbij allen te samen proberen uit die gemeenschap meer te halen dan er ooit werkelijk in heeft gezeten?

Ik zeg niet dat de man gelijk heeft die pleit voor geen uiterking of ten hoogste het noodzakelijke levenminimum. Maar ik meen ook dat de werkeloze die redeneert dat hij toch recht heeft op een goede uitkering zonder meer gelijk heeft.

Ik zeg alleen maar, dat je een dergelijk probleem evenals alle andere zaken van twee kanten moet willen en durven bezien voor je werkelijk begint te beseffen waar het om gaat en wat er mogelijk is.

Dat de konklusie waartoe je dan komt wel eens pijnlijk zal zijn, daaraan is helaas niet veel te doen. Dat bij een redelijke benadering velen zullen vallen als slachtoffer van hun eigen illusies is te betreuren. Maar dat lijkt mij niet te vermijden.

Een ieder denkt steeds weer: wanneer ik nu mijn zin maar krijg gaat het de rest toch ook nog best goed. Maar dat klopt niet. Iedereen is van de anderen afhankelijk. Wanneer morgen heel europa b.v. zou besluiten in geen enkel opzicht meer mee te werken met de Usa zouden zowel europa als de usa er opeens heel anders voor staan.

En als alle satelietstaten van rusland opeens in opstand zouden komen zou er van het grote russische rijk en het kommunisme in zijn huidige vorm niet veel overblijven dunkt mij.

Je hebt elkander nodig, of hje nu een grote staat bent, in de handel zit, international bent of een doodgewone burger binnen een gemeenschap, een kerkelid mogelijk - gelovig en vroom, maar dan toch wel levende in een wereld waarin alles toch steeds weer een beetje anders gaat dan je gelooft.

Juist om dit elkander nodig hebben heb ik de nadruk gelegd op die twee kanten. Want er zijn twee kanten aan elke medaille. Wanneer je uit wilt gaan van een eigen standpunt is dit goed, zolang je maar begrijpt wat het andere standpunt is en betekent.

Juist een je afsluiten voor alles wat ook maar enigszins redelijk is, je afsluiten voor alle argumenten en overwegingen van anderen omdat je alleen maar gelooft in eigen standpunt en gelijk komt neer op een uiteindelijk ten gronde richten van de menselijke gemeenschap.

zoals de weigering om te luisteren naar mensen die anders geloven dan jij, die anders beleefd hebben dan jij in feite betekent dat het tot een geborneerdheid komt waarbij je je eigen geloof verstikt onder de zelfverheffing waarvoor je feitelijk steeds minder reden hebt.

Ik weet dat het moeilijk schijnt wanneer men het zo stelt. Maar kijk nu eens naar je zelf. Wat denkt u over al die dingen? Weet u het werkelijk allemaal zo goed?

Weet u wel precies wat er gebeurt in San Salvador, Nigueragua gaande is in argentinie en brazillie? Ja? Weet u dan ook precies wat er gaande is in de achterhoek, gaande is nabij Utrecht, gaande is in een deel van Noordholland?

En wat weet u omtrent de gevaren die op het ogenblik de waterwinning bedreigen? Het gaat niet alleen om de zware metalen. Die kun je er uiteindelijk nog wel uitfilteren. Maar de vervuiling door andere stoffen is dermate opgelopen dat men steeds meer chloor toevoegt en u, zonder het te weten, altijd wel een beetje chloroform drinkt wanneer u een glaasje water neemt. Want die stoffen verbinden zich met de toegevoegde chloor.

O, dat wist u niet? Mooi. Dus u weet het niet allemaal. En het merendeel van hetgeen u meent te weten is gebaseerd op horen zeggen. Wanneer u naar een t.v. journaal kijkt ziet u misschien in een week dertig verschillende betogingen, waarbij t.m. vier malen agenten wredelijk insloegen op demonstranten - die overigens ook zo braaf niet blijken te zijn wanneer je goed toekijkt.

Jaja, de wereld is in opstand zou je zo denken. Maar wat laat men je zien van al die mensen die proberen iets goeds te doen zonder daarbij anderen aan te vallen, autos om te gooien, ruiten in te gooien e.d.?

O, zeker, wanneer het gaat om de zeehondjes - een lekker gruwelijk onderwerp - staat green peace in de belangstelling. Dan mogen zij greens piecen zolang zij willen. Maar op het ogenblik dat het gaat tegen de verontreiniging door bepaalde bedrijven hoor je veel minder. Vooral wanneer dit voor nederland belangrijke bedrijven zijn zakt opeens de publiciteit een aardig eind in en zijn er kritische geluiden te horen.

Zeker, er komt nog wel een klein berichtje over misschien, maar het is toch niet meer die in alle nieuwsrubrieken zo breed uitgemeten bijna juichend gebrachte verklaring over alles wat zij voordien al gedaan hebben en hoe goed zij het wel niet menen en hoe

goed het is dat zij er zijn. Maar zodra het gaat om belangen hier is de nadruk anders en hoor je veel minder.

Beste mensen, alles heeft zijn twee kanten. Uw leven, ons leven, alle verschillende partijen en ontwikkelingen in uw wereld en zelfs de kosmische invloeden. O, zeker, aquarius brengt met zich mee dat je meer naar broederschap toe gaat leven. Maar aan de andere kant brengt hij ook de neiging met zich eerst je kleine broertje een flinke opduvel mee te geven zodat je meer op hem kunt rekenen; van dit laatste kunt u heel wat zien in deze dagen en wanneer u veel de straat op gaat kunt u dit zelfs meemaken. Daarom is het belangrijk dat wij ons in onze benadering van leven en problemen niet vergissen. Er bestaat niet slechts één goede theorie, slechts een enkele reeks van ware feiten terwijl de rest niet telt.

Wij hebben te maken met alle dingen. Wij zouden onszelf moeten beschouwen als een soort spin te midden van een web waarbij elke draad zijn eigen signalen aandraagt en wijzelf op grond van het geheel van de signalen die wij beseffen komen tot een actie en denkwijze die voor ons nu bruikbaar is, dit zonder ooit te beweren dateen ander die in zijn eigen web gevangen zit nu ook het zelfde dient te doen en zijn weg moet kiezen volgens ons voorbeeld.

Voor ik u de kans ga geven om te repliceren besluit ik als volgt: de wereld wordt, meer nog dan door bodenverontreiniging, door dogmatisme bedreigd.

Eens waren dogma's slechts wapens wanneer men elkander een ber wilde aanpraten. Nu zijn dogma's geworden tot de wapens waarmee men de medemensen het recht tot zelf leven, denken, beslissen, probeert te ontnemen.

Het besef dat deze dogma's zo werkzaam zijn, het begrip voor hun werkelijke betekenis en zoeken naar wegen om de inwerking op ons leven te neutraliseren betekent volgens mij een stap in de richting van een werkelijke bewustwording.

Danben je een mens die leert te leven als deel van het geheel en niet alleen maar als representant van een betrekkelijk klein deel van het geheel dat zich dan nog bovenmatig wil doen gelden ook.

Wie zo leert leven zal de harmonie kunnen bereiken, het kosmische inzicht en de harmonische werkingen die hij van node heeft. Zo iemand zal dan ook de kracht vinden om zonder anderen te veroordelen - eventueel alleen toestanden veroorzakende - vanuit zich de juiste weg te vinden waarbij hij geen vijanden kweekt, maar begrip veroorzaakt en zo uiteindelijk medestanders en begrip kan vinden.

Dat was dan voor dezen avond mijn betoog. Ik hoop dat het actueel genoeg is. Indien u kommentaar hebt kunt u nu rustig uw gang gaan.

x Speelt in suriname ook de tegenstelling tussen creolen en hindoestani een rol bij de staatsgreep e.d.?

- Indirect speelt zij inderdaad een rol. Maar daarvoor moet u begrijpen hoe de verschillen zijn gegroeid in dit land. Er zijn heel ruw genomen - als groepen de indianen en bosnegers mensen die nog betrekkelijk primitief zijn en leven en vaak daarin nog redelijk gelukkig zijn ook. Daarnaast de creolen die allen afstammen van of mede afstammen van slaven. De derde groep bestaat hoofdzakelijk uit kontraktarbeiders en hun afstammelingen. Het belangrijkste deel hiervan wordt gevormd door de hindoestani.

Kijk je naar de mentaliteit dan blijkt er een groot verschil te bestaan. Een slaaf werkt alleen omdat hij moet. Hij voelt zich bovendien nogal snel aangesproken zowel door machtsvertoon zowel als door een onrecht dat hijzelf kan wreken, al is het maar met woorden.

De kontraktarbeider is iemand die sterk gekoncentreerd is op gewin, maatschappelijke verbetering. Het resultaat is dat de hindoestane, chinezen en de islamitische javaanse arbeiders en hun afstammelingen langzaam aan een groot deel van de middenstand en de handel geheel of deels in handen hebben gekregen.

Dat betekende dat zij de eersten waren die bij een vrijere ontwikkeling in suriname ook deel konden gaan nemen aan grotere projecten, zoals zij ook over de nodigmiddelen beschikten om zo nodig zeer intensief propaganda te bedrijven.

Zeker in de laatsteperiode van het nederlandse bewind aldaar vormden de creolen dus een soort minderheid, niet getalsmatig, maar in sociaal aanzien en mogelijkheid. Iets wat zij niet bepaald prettig vonden en waardoor zij vaak agressief werden en nog worden.

Dit laatste geldt niet zozeer de arme hindoestani, die ergens een boerderijtje hebben. Zeker, de creolen plagen hen wel eens of lachen wanneer men ernstig het lichtjesfeest viert of iets dergelijks, maar over het geheel genomen is de verhouding niet zo kwaad. Men tolereert elkander en zal zelfs met elkaar soms samenwerken wanneer daartoe een wezenlijke noodzaak aanwezig blijkt.

In de tijd van de klikjesregeringen was een groot deel van de feitelijke macht steeds in handen van hindoestani. ik geef het toe. Meer dan de creoolse politici waren zij het die, als regeringspartij of als machtige oppositie, de baantjes hebben verdeeld en gunsten hebben bewezen om zo de "trouw" van anderen te kopen en te belonen. Het geolg was dat, mede gezien de mentaliteit, zeer veel hindoestani zich op de duur op belangrijke posten bevonden en meer dan hen toekwam uit de staatsruif konden eten.

Het zijn vooral deze laatste mensen die door het militaire gezag buiten spel werden gezet. Daarbij ging hen hun verlies zeer terharte. Niet omdat zij hun bezit aangetast zagen, maar vooral omdat zij hun invloed en daarmee hun mogelijkheid tot manoeuvreren en voordeel verwerven kwijt raakten.

Dit net van handje klap, van ik-help jou en jij helpt mij - kon opeens niet meer doelmatig functioneren. En denk niet dat dit typisch surinaams is. Denk maar eens aan bepaalde concerns in uw eigen land zoals de Ogem, waarin politici die uitgerangeerd waren opeens zeer goed betaalde banen kregen, waarbij de ene politicus steeds weer de ander binnenbracht en gelijktijdig alles deed om zijn eigen vrienden aan de macht te helpen - ook met onfaire middelen soms.

Op een soortgelijke wijze ging het lange tijd in suriname. Nu was dit opeens niet meer goed mogelijk. Dit betekende in feite dat men terug moest naar werkelijk hard werken, ploeteren en sparen om zijn mogelijkheden uit te kunnen buiten. Bovendien moest men zich opeens strikter aan de wet gaan houden en kon niet meer rekenen op vrienden die - op wederkerige basis natuurlijk - het een en ander wel even voor je regelden. Kortom: het werd steeds moeilijker om dingen te doen die niet door de beugel konden.

Dit is de reden van de betrokkenheid bij de laatste coupe voor vele hindoestani, maar wel degelijk ook van vele creolen die het ver hadden geschopt. Dezen zijn het die te samen de tegenstanders waren en zijn van het huidige bewind. Het is wel duidelijk dat deze mensen, ook al waren zij niet allen direct betrokkenen, achter deze poging tot een putsch hebben gestaan.

Het zal u ook duidelijk zijn dat bij de meest betrokkenen - die zich nu bedreigd gevoelen - de neiging bestaat binnenkort nogmaals een dergelijke poging te wagen, zij het dat die waarschijnlijk begint met moordaanslagen en bommen werpen.

En dit is iets wat vreemd is aan de mentaliteit van de doorsnee surinamer. Laat ons dat niet vergeten. Maar gezien uw vraag hebt u hier een redelijk beeld van de werkelijkheid. Zeker, het dreigt misschien een soort stammenoorlog te worden, want de hindoe-stani vallen natuurlijk hun eigen mensen bij en de creolen grotendeels de hunnen.

De onverantwoorde redelijke - vergeef mij de term - actie van een bovenlaag die zijn invloed en vrijdom van bepaalde wetten wil herwinnen kan aanleiding zijn tot een deling tot uiteindelijk geheel suriname tegen zichzelf verdeeld opstaat en naar wapens grijpt. In dat geval is het heel waarschijnlijk dat de enigen die er enig voordeel uit plukken de bosnegers zijn, die zich er niet in moeien en menen zich er ook niets van aan te behoeven trekken.

Voldoende? Nog meer vragen?

x U spreekt over twee kanten van de medaille, raadt oordelen en vooral dogmatiek te vermijden. Ik vraag mij af of ik dan door te kiezen wanneer ik naar twee dingen kijk ...

- Kies niet, dat is mooier, maar handel naar de omstandigheden. Eerst wanneer je de twee kanten ziet weet je ook, welke factoren aan die twee kanten werkzaam zijn. Hierdoor wordt het mogelijk de feitelijke ontwikkelingen te begrijpen.

Maar wanneer je eenmaal de feitelijke ontwikkeling begrijpt kun je een juiste positie kiezen en naar beide kanten de meest passende en juiste invloed uitoefenen. Dit terwijl je door eenzijdigheid en partijkiezen aan een kant pleegt te vergeten, dat er ook nog een andere kant is.

Het gevolg daarvan is, dat je tegenstellingen doet rijzen die steeds sterker worden en je konsekwenties hiervan ook niet kunt overzien. Bovendien weet je dan niet, wanneer je even eerlijk bent tegenover jezelf, of je nu terecht of ten onrechte handelt.

Bouterse is typisch iemand die vanuit een dergelijke eenzijdigheid gereageerd heeft. Ik heb u iets van zijn achtergrond al weergegeven. Hierdoor stelt hij een militair die gewond op een baar ligt op grond van zijn principes eenvoudig zonder verder verhoor terecht.

Had hij beide kanten beseft dan had hij ook begrepen dat er, gezien de ontwikkelingen, geen noodtoestand meer bestond, dat er geen sprake was van een "oorlog" en dien ten gevolge ook geen enkele rechtvaardiging in de ogen van anderen zou bestaan voor een dergelijke terechtstelling - ook niet in eigen land.

Vergeet niet, dat vele revolutionairen juist door hun eenzijdigheid van denken en handelen soortgelijke dingen hebben gedaan, soms ten nadele van een geheel volk.

Ik wil u herinneren aan Rusland. Dit volk kwam - en volgens mij terecht - in opstand tegen het bewind van de tsaar, maar in feite nog meer tegen het wel zeer absolutistische bewind van een betrekkelijk klein aantal zeer rijke families.

Wat deed men echter? In, bij en rond deze families bevonden zich echter vele vaklieden en intellectuelen. Zij waren degenen die leiding konden geven, de ingenieurs, de dokters, schrijvers enz.

Mensen dus die men hard nodig had. Maar in de tijd tussen 1919 en 1928 heeft de revolutie vanuit haar dogmatisch denken niet geprobeerd gebruik te maken van de geschoolde en begaafde mensen die de eerste storm overleefden, maar dat men hen op de vlucht heeft gejaagd danwel hen omgebracht of tot een wijze van leven gedwongen waarin hun feitelijke kwaliteiten niet tot uiting kwamen.

In die tijd had het nieuwe rijk echter behoefte aan die deskundige leiding. Veel tekorten en onnodige verspilling van kracht en levens had voorkomen kunnen worden. Mag ik u er verder aan herinneren dat men eerst in 1934 de regels zo ver heeft gewijzigd dat oude deskundigen en professoren, die natuurlijk voor een groot deel hun kennis hadden zien stilstaan of terug lopen, weer konden worden gebruikt als leraren voor de nieuwe klasse van ingenieurs die men toen eindelijk besefte meer nodig te hebben dan politieke commissarissen.

Men faalde dus kennelijk toen het er om ging, dit grote land op korte termijn de mogelijkheid te geven uit te groeien tot een zeer moderne natie. Leraren waren gelukkig niet zo verdacht, zodat men voor de ontwikkeling van het volk in andere opzichten onvoorstelbaar veel heeft gedaan. Maar de mogelijkheid de gelijke of meerdere te worden van de westerse landen voor de tweede wereldoorlog heeft men eenvoudig voorbij laten gaan met als gevolg dat men toen het zover was in feite door spionage en hulp van die zelfde imperialisten eerst zijn industrie kon gaan moderniseren en tot betere producten kwam.

De resultaten van deze fout zijn tot op heden nog te zien: Rusland is een land dat ongetwijfeld de beschikking heeft over meer dan voldoende technisch geschoolden en is afdoende geïndustrialiseerd. Maar nog heden heeft men vooral voor meer moderne ontwikkelingen behoefte aan de kennis van, de onderdelen en het vakmanschap uit gebieden die toch werkelijk behoren of tot voor kort behoorden tot de gehate imperialistisch kapitalistische wereld.

Hadden de revolutionaren in de jaren 1919 tot 1928 niet de fout gemaakt te denken dat hun denkbeelden de plaats in konden nemen van vakmanschap en kennis zo zou dit rijk nu niet bijna gelijk maar tenminste de gelijke en mogelijk de meerdere op technisch gebied zijn geweest van het westen. Want het systeem zelve gaf alle mogelijkheid ook technische vernieuwingen doelmatig en snel door te voeren.

Dit alleen zou reeds een voldoende illustratie van mijn stelling moeten zijn en duidelijk maken, dat men altijd met beide zijden rekening dient te houden en nooit onbewezen geloofstellingen zonder meer in de praktische ontwikkelingen mag laten prevaleren.

Dit nu is hetgeen ik betogde toen ik u wees op de twee kanten die de medaille heeft. Zelfs wanneer je een tegenstander hebt moet je niet alleen de ander kennen, maar vooral ook leren hem te begrijpen.

Ik meen b.v. dat Reagan nooit een werkelijk realistische oostpolitiek zal kunnen voeren tenzij hij zich ook verdiept in de werken van marx, lenin, stalin en de mentaliteit vande slavische volkeren.

Zelfs de leringen en stellingen van Mao tze beveel ik hem van harte aan. Want zonder deze kennis en inzichten zal hij nooit kunnen begrijpen wat er gespeeld wordt en nog meer stomiteiten uithalen. Vergeef mij, heer Reagan. Ik geef toe dat u een redelijk goed acteur waart en geen slechte gouverneur.

Ik meen dat de amerikanen meer blunders zouden kunnen voorkomen wanneer zij maar begrip zouden hebben vooral voor de mentaliteit en de dogmatische achtergronden vande tegenstander. Een dergelijk begrip zou naar beide zijden kunnen voeren tot een ontspanning die blijvend is en uiteindelijk uitloopt op een mondiale samenwerking.

Maar men is nog steeds niet bereid dit te doen. Men wil de russen interpreteren, maar is niet bereid hen in hun achterdocht, sentimenten en grote capaciteiten te begrijpen.

Hopelijk vindt u dit voldoende.

x Ik vraag mij af of, wanneer je steeds probeert beide zijden te zien, op de duur voor jezelf niet toch een dogma vormt. Ik neem aan dat de personen - u noemt er enkele - zich ook als dogma manifesteren in de geschiedenis. Ik zoek de derde stap.

- die is de meest eenvoudige. Ik meende dat ik deze ruimschoots had geïmpliceerd maar heb mij kennelijk vergist. Ik heb gezegd dat hetgeen wij nodig hebben vooral flexibiliteit is.

Wij moeten in ons denken, leven en reageren, elke verstarring proberen te vermijden. Juist de starheid waardoor wij vast blijven houden aan datgene wat op dit moment niet meer toepasselijk is zorgt er voor, dat wij ontwikkelingen niet meer kunnen volgen die zich in het heden manifesteren. Dit voert tot toenemende bezwaren en een steeds groeiende tegenstand.

Mag ik u nog een eenvoudig voorbeeld geven? Vergeef mij overigens dat ik geen personen noem. Ik wil niet nog meer mensen op de tenen trappen dan ik reeds gedaan heb. Overigens, ik durfde dit aan omdat degenen die ik op de tenen getrapt heb mensen zijn, die daaraan zo langzaam wel gewend zullen zijn.

De structuur van de nederlandse ambtenarij heeft in feite een snel reageren op blv. een snel oplopende werkeloosheid onmogelijk gemaakt. De rigide structuur van o.m. crm en waterstaat hebben het eveneens onmogelijk gemaakt snel en afdoende te reageren op dreigingen en gevaren die men wel zag aankomen. Daarom heeft men getracht zo lang mogelijk maar op de oude weg voort te gaan alsof er niets aan de hand was.

Dit zult u wel met mij eens zijn? Dank U. Wanneer deze mensen nu eens niet zo zeer gebonden zouden zijn aan zovele regels - want dit is ook een vorm van dogmaisme - zouden zij dan niet juister en beter kunnen reageren?

Zou het mogelijk zijn dat dan datgene wat je nu alleen in de laagste echelons vindt, dus bij de ambtenaren die direct met de mensen te maken hebben, ook geleefd zou hebben bij degenen die nu, onbekend en bijna onaantastbaar, op hun hoge plaatsen beslissingen nemen die gezien de omstandigheden verkeerd zijn of wel te laat komen, maar waarbij alles wel in overeenstemming blijft - ik geef het toe - dat men ambtelijk en departementaal, zelfs interdepartementaal voor zich heeft opgebouwd.

Om het anders te zeggen: de crisis die op het ogenblik economisch uw land teistert is voor zeker 30 ten honderd mede veroorzaakt door een dogmatische mentaliteit bij degenen, die de regelen t.a.v. de gemeenschap die er eenmaal waren altijd zo enggeestig mogelijk meenden te moeten toepassen. En helaas daarbij het behoud van eigen prestige vaak hoger aansloegen dan een erkennen van de harde feiten.

Ik hoop nogmaals, dat u dit alles met mij eens kunt zijn. Want dan hebt u hier een voorbeeld waaruit de derde stap die genomen moet worden duidelijker spreekt.

Wij hebben alleen maar ons geweten, ons grondbesef, nodig. Daarnaast moeten wij proberen anderen en het andere te begrijpen - onverschillig of wij het met feiten, achtergronden en stellingen eens zijn of niet.

Vanuit dit begrip plus begrip ook voor onze eigen mentaliteit kan men dan misschien komen tot een benadering van de feiten en de mensen die aanvaardbaarder is en reageren volgens de achtergronden plus de te verwachten ontwikkelingen.

Dit geldt zelfs tussen krakers en m.e. Want de m.e. is zeker niet zo bewust gewelddadig als menigeen schijnt te veronderstellen en krakers zijn niet zo lief en gewelddoos tot zij worden aangevallen als zij voorgeven.

Maar al deze mensen gaan uit van het standpunt: ik heb gelijk, dus moet de ander klein bijgeven. Ik geloof dat de juiste vraag zou moeten luiden: Wij hebben mogelijk beiden enigszins gelijk, maar ook enig ongelijk. Hoe kunnen wij elkander ontmoeten opdat er ten minste werkelijk iets bereikt kan worden. En dan niet iets negatiefs.

Wanneer men die stap kan nemen, t.a.v. godsdienst, politiek, sociale ontwikkelingen, dan zal men door het begrip voor de ander naar mij dunkt beter kunnen leven in die wereld, waarin die ander toch ook nu eenmaal bestaat. Gelijkzeitig zal men mogelijk die anderen er toe kunnen brengen te samen met u goede dingen tot stand te brengen waarin beiden kunnen geloven, terwijl men niet meer met die ander in een voortdurende strijd is gewikkeld waarbij men meer vernietigt dan nodig is en daarbij vooral zaken die voor beiden in wezen waardevol waren. Voldoende?

Ija, vrienden, het is altijd moeilijk het iedereen enigszins naar de zin te maken, dat besef ik wel. Afsluitende meen ik echter dat wij niet ten onrechte kunnen stellen dat de orde alles behalve behoudend is. Wij zijn niet reactionair en zijn volgens velen vaak zelfs wat te progressief. Maar bovenalles proberen wij zeker steeds weer onpartijdig te zijn.

Dat kost wel eens moeite. Wanneer iemand naar Thailand op de thee visite gaat zitten om uitspraken te doen die hij thuis niet zo gemakkelijk gedaan zou hebben dan is dat ook voor ons wel eens moeilijk te verwerken, vooral omdat wij achtergronden beseffen die u niet zo gemakkelijk kunt zien. Dit om een voorbeeld te geven.

Maar zelfs dan moet je vooral beseffen waarom het gebeurt, het niet beschouwen als een vage of politieke manoeuvre zonder meer en vooral erkennen als behorende tot het gedragspatroon van een bepaalde persoon. Wanneer je hiervoor begrip hebt kun je ook de andere uitspraken en daden van zo iemand beter interpreteren.

Al wat ik dezen avond heb gegeven was vooral bedoeld in deze richting. Ik moest actueel zijn, maar ik heb geprobeerd mij te onthouden van elk zonder meer be-en veroordelen.

Want nogmaals wijs ik op het belang van een juist begrip voor de ander daar je hierdoor eigen gedrag en optreden zo kunt aanpassen dat je ook met die ander te samen iets behoorlijks kunt zijn of doen. Vooral om zo mogelijk ook een geestelijke harmonie te vinden waarin je ondanks alle verschillen in denken en geloof buiten alle zelfrechtvaardiging of verheffing om een werkelijk geestelijk licht over de wereld doet uitstralen.

Want al is dit in deze dagen reeds mogelijk, gebeuren doet het nog niet. Ik meen, dat juist op dit gebied er snel en veel zou moeten veranderen. Ik dank u voor uw aandacht.

Goeden avond.

(alleen vragen bekort.)

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Nadat u in het eerste gedeelte van de avond de actualiteit te samen ontleed hebt en mogelijk zo hier en daar zelfs gevild moeten wij ons nu richten naar de binnen kant, naar de esterie.

Maar ik geloof dat wij ook hier aan kunnen sluiten bij het eerste onderwerp mits wij daarbij als uitgangspunt een begrip van innerlijke harmonie hanteren.

Hoe wonderlijk is het niet, dat je je ook als mens toch soms innerlijk volledig harmonisch gevoelt, rustig, gelukkig, zonder te

weten waarom.

Het volgende oogenblik ben je emotioneel in oproer. De gevoelens botsen op elkaar en terwijl de halve waanzin uit je ogen spreekt zoekt je naar iets wat nog inhoud geeft aan je bestaan.

Nu weet ik wel dat je dit alles redelijk, psychisch en vooral psychologisch wel kunt verklaren. Er zijn nu eenmaal dingen waar je onrustig van wordt, zoals er zaken zijn die je a.h.w. zacht laten inslapen tot er alleen nog maar een gouden glans in je overblijft.

Maar voor mij is die gouden glans, deze innerlijke harmonie, deze alles omvattende vrede voor een kort oogenblik, een van de belangrijkste gebeurtenissen die in een mens kunnen plaatsvinden. Het is het oogenblik dat je één bent met het onbekende en onbestemde, dat de tegenstellingen zijn weggevallen en je, al weet je zelf niet hoe, het gevoel kent van een verbonden zijn met de gehele kosmos.

Ik meen nu dat je dit ongeveer als volgt zou kunnen verklaren: Op het oogenblik dat ik in mijzelf een evenwicht kan bereiken tussen mijn problemen, mijn wensen, mijn angsten en misschien ook wel mijn werkelijkheid ontstaat er een toestand waarin niet mij meer wat te zeggen heeft.

Het is of alle factoren van het normale leven elkander opheffen en zo een punt veroorzaken van absolute stilte. O, zeker, het is zo iets als de kern van een tornado: een kort oogenblik tussen twee verschillend gerichte stormen.

Maar het is er. Op dat oogenblik kun je de blauwe hemel zien terwijl zodra de wind herbegint je weer zit onder zwarte wolken in de gezweepten nood van een weertype dat gehele steden kan vernietigen.

Die stilte echter heeft eeuwigheidswaarde omdat zij je in contact brengt met iets wat je bijna vergeten waart: het feit dat er boven alles toch een blauwe hemel staat bijvoorbeeld, of het feit dat alles suizelend stil kan zijn, zodat het kloppen van je hart opeens klinkt als het slaan van een tomtom in een vreemde jungle.

Wanneer wij de innerlijke stilte bereiken zien wij onwillekeurig iets van de werkelijkheid van het licht- indien je dit al zo kunt noemen. De lichtende stilte die ons werkelijk bestaan is, onze werkelijke wereld.

Het is een ontkomen aan storingen en daardoor ongestoord de werkelijkheid beleven, tenminste in mijn ogen. Als mens kun je natuurlijk nu uitroepen "wat koop ik daarvoor?" Betrekkelijk weinig vrees ik, buiten dan dat éne: de kracht waardoor je beter bestand zult zijn tegen de storm wanneer die weer losbreekt. Het evenwicht waardoor zelfs je lichaam nog sneller en gemakkelijker geneest dan anders het geval zou zijn.

Je wint er dus wel iets bij, maar het belangrijkste is wel de wetenschap omtrent die vrede, omtrent dat licht dat je nog dagen en zelfs wekenlang kan bijblijven.

Leven is voor ons heel vaak een worstelen met beelden, met voorstellingen, met beschaamde verwachtingen, onverwachte gebeurtenissen en al dat gene waar wij- wees maar eerlijk - menen niet tegen op te kunnen.

Dat is ons leven en dat vormt onze wereld, ook nog na de dood. Het bepaalt ook onze innerlijke wereld met al zijn spanningen, verwerpingen, onachtzaamheden, benepenheden. En wanneer wij dan niet weten dat die andere wereld bestaat kunnen wij soms bijna aan onszelf ten ondergaan.

Esoterie is volgens mij niet alleen maar een leren kennen van hetgeen je werkelijk bent. Het is vooral ook het bereiken van een verband met of zelfs een eenheid met het onbekende waarvan je

deel uitmaakt.

Het leven ligt buiten de tijd. Het beleven ligt in de tijd. Maar het leven is belangrijker dan het beleven, want dit is voorbijgaand. Maar voor mij geeft het beleven wel de vorm aan, waarin ik mijn leven erken.

Op het ogenblik dat ik de werkelijkheid van het leven voor een ogenblik in mijzelf kan vastleggen wordt het beleven daardoor minder intens. Je kunt niet losstaan van je wereld, al zou je dit ook willen. Maar je kunt wel degelijk minder gebonden zijn aan je wereld, je kunt wat lossers staan t.a.v. allerhande zaken die je eerst als noodzaak, onmisbaar of je recht hebt bekeken.

Dan lijkt mij die harmonie iets te zijn waardoor je ook in de ander - achter alle verwarring en alle tegenstrijdigheden - toch iets van dat zelfde licht herkent, alsof er in de stormen in al die andere mensen eveneens een klein plekje blauw kenbaar wordt dat zegt: boven al deze verwarring staat toch een stralend-blauwe hemel.

Ik weet het: het is een betrekkelijk simpele filosofie die ik u hier voorleg. Er zijn ongetwijfeld rationeel bezien heel wat stellingen tegen in het geweer te brengen. Maar waarom zouden wij dat doen?

Ik denk dat je je eerst dan verdedigt wanneer je het gevoel hebt dat de aanval van belang is. En misschien moeten wij wel leren om in die toch zo agressieve wereld ons wat meer te gedragen als een imker die naar een bijenkast gaat:

Zeker, hij rookt zijn pijpje en gebruikt mogelijk wel enige bescherming. Maar dat wat hij bovenal heeft is een ongestoordheid waardoor de bijen hem niet aanvallen, niet agressief worden. En tegelijkertijd kan de man dan nog profiteren van het werk van al die bijen. Ook dat nog.

De honing puren uit het leven is natuurlijk voor een ieder erg prettig, ook al schijnt die honing tegenwoordig vooral te bestaan uit een jacht, een bankrekening, een auto en een villa ergens in de verte.

Maar is de werkelijke honing van het leven dan niet de vreugde die wij er elk ogenblik weer uit kunnen putten, dat ogenblik waarop wij even vergeten dat wij eenzaam en verlaten zijn, dat wij onszelf vooral moeten handhaven, het ogenblik waarop wij alleen maar rond ons kijken en zeggen:

God, ik weet niet of U de wereld zo gemaakt hebt, maar mij bevalt zij zo best.

Daarom vindt ik die harmonie zo belangrijk. Niet omdat het dan zo harmonisch is om u heen, maar omdat dan achter alle verwarringen een uiteindelijke harmonie dan even kenbaar schuilgaat.

Het lijkt mij dwaas in de bijkomstigheden de hoofdzaken te vergeten. Je hebt in jezelf een complete wereld. Je herschept innerlijk voortdurend de kosmos en alle beelden die je maakt zullen jou uiteindelijk kunnen beheersen tenzij je blijft begrijpen dat zij niets anders zijn dan het breken van het licht van de eeuwigheid door het prisma van de ziel van iemand die nog tijdgebonden is.

Wanneer je de eeuwigheid diep in jezelf als werkelijk voelt zo kun je de tijd wel aan. Wanneer je innerlijk voelt dat oneindigheid de kern is van je wezen is de beperktheid in de tijd voor jou niet zo belangrijk meer.

In het begin van de avond heeft onze vriend u verteld dat elke medaille twee kanten heeft. Ik zou dit willen parafraseren: Ik kan kijken naar verschillende kanten, maar de medaille is en blijft één ding en geen twee.

Ik geloof dat dit in de esoterie heel belangrijk wordt. Ook wanneer je in jezelf zit met hoge verwachtingen en angsten. Ook die twee zijn niet te scheiden. Zij vormen een eenheid en zijn te samen gesmeed uit het werkelijke licht dat je in een ogenblik van innerlijke harmonie soms even beleeft.

Het materiaal van het bestaan in een onbepaalde lichtende werkelijkheid die je niet met de tijd kunt meten of in de tijd kunt plaatsen. De voorstellingen die wij daarop projecteren worden door de tijd geboetseerd, positieve en negatieve trekken.

Ik zou willen zeggen: werkelijke esoterie is het erkennen vande eenheid die bestaat in de verdeeldheid waaruit wij moeten; bestaan en waaraan wijzelf maar al te vaak ook ten prooi vallen door ons onbegrip voor het wezen daarvan.

Esoterie is voor ons de kracht die alle tegenstellingen bij elkaar houdt en het begrip voor het materieel waaruit alles uiteindelijk wordt geboren, de gedachte die voor ons onze wereld zover wij die beleven, bepeelt.

Maar evenzeer is het waarschijnlijke de gedachte van een onbekende schepper, die eens een wereld vol sauriërs droomde en toen heeft gedacht: nu eens iets anders, laat mij nu denken aan de mens.

Wie weet of het niet zo is? Mogelijk is onze god wel een romanschrijver die langzaam maar zeker teverkt naar een grootse finale, een grandioze ontknoping. Wij weten het niet en wanneer wij het al mogelijk achten blijft ons niet veel meer over dan de hoop dat het een happy end zal worden.

Maar wanneer wij al in onszelf scheppen en het onbekende kennelijk voor ons scheidt zo moet er toch één ding zijn dat de basis van dit alles is. Volgens mij is dit het licht waaruit de gedachte voortkomen. Daarom zeg ik:

Wanneer je werkelijk esoterisch wilt streven en werken, zoek dan eerstnaar de rust in jezelf. Want hij die de kracht in zich niet beseft zal nooit de gedachte vinden die zijn wezen kan vervullen en waarin hij - zichzelf vervullende- het licht terug kan vinden.

Het is zeker onze taak onszelf te leven. Maar dan niet volgens tegenstellingen en uiterlijkheden, maar volgens een innerlijke eenheid die in en voor ons allen bestaat en door ons in ons wezen ook altijd weer terug te vinden is.

Ik hoop dat u het niet erg zult vinden dat ik hiermede volsta. Ik getroost mij de hoop dat ik u iets heb voorgelegd wat voor u enige overdenking waard is. Ik hoop ook dat u niet zult vergeten dat wij allen kinderen zijn ondanks ons leedvermaak, onze zelfzucht en strijd. Kinderen, opweg naar die ene flits van licht die ons zal doen ontwaken tot hetgeen wij werkelijk zijn: wezens van licht.

Goeden avond.

(schone woord weggelaten, verder volledige tekst.)

d.d. 19 maart 1982

=====

N.B.

Op 16 april a.s. vindt geen vrijdagbijeenkomst plaats i.v.m. de paasdagen. De daarop volgende week verschijnt dus geen verslag. Zeer waarschijnlijk zal ook op goede vrijdag geen bijeenkomst plaats vinden. Gelieve u daarover te informeren. red.